

BİBLİYOGRAFYA:

MAKALÂT-I SEYYİD-HARUN

M. ÇAĞATAY ULUÇAY

*Manisa Lisesi Tarih Öğretmeni Ve Türk
Tarih Kurumu Muhabir Üyesi*

1. Kitap, içindekiler ve diğer nüshaları hakkında

Alpaslan'la başlayan Anadolu'ya yerleşme, diğer asırlarda da devam etti. Bu devirlere ait kaynakların az oluşu, XI. asırdan XVI. asra kadar olan millet ve memleket tarihimizin, birçok noktalarda eksik ve noksan kalmasına sebep olmuştur. Bu devirlere ait elde edilen en ufak bir belgenin bile yayınlanması millî tarihimizin aydınlanması yönünden, büyük bir kıymet taşır. Anadolu'nun alınması, Türk ve müslümanlaştırılması henüz vazih olarak halledilemediği gibi, Orta Asya'dan, Horasan'dan gelen boy, kabile ve önemli kişilerin de bu memlekette nasıl yerleştikleri şehirleri köy ve kasabaları nasıl kurdukları ve imar ettikleri mes'alesi de halledilmiş değildir. İşte "Makalât-ı Seyyid Harun," bir Türk şeyhinin Horasan'dan kalkarak, nasıl Anadolu'ya gelip yerleştiğini; yatmakta olduğu Seydi şehrini nasıl kurduğunu ve bu şehrin kuruluşundan sonra, sağdan soldan gelenlerin, bu şehre gelip nasıl yerleştiklerini göstermesi yönünden çok şayanı dikkat bir kitabçktır.

Bu devirlere ait kaynaklar çok az olduğuna göre, şehirlere, boylara ve komutanlara ait rivayetlerin zaptı ve neşri, bu kısım tarihimizin aydınlanması yönünden pek önemlidir. Biz bu ufak araştırmamızla XIV. yüzyılın ilk senelerinde Horasan'dan kalkıp Anadolu'ya gelen Seyyid Harun'u okuyucularımıza sunacağız.

Sayın Hocam ve Manisa Milletvekili Bay Hikmet Bayur, Manisa'ya teşekkürlerinde, kitabı ve konusunu çok enteresan buldular. Ve bu hususta bir etüt yapmağa beni teşvik ettiler; Teşviklerinden cür'et alarak kitap ve Seyyid Harun hakkında araştırma ve incelemelere giriştim; neticede bu kitabın tek nüsha olmadığını, Ma-

nisa nüshasından başka, Konya'da da iki tane bulunduğunu öğrendim. Bu nüshalardan birisi, merhum Ferit Uğur'un şahsî kütüphanesinde; diğeri ise, Âsar-ı Atika müzesinde 1517 numarada bulunmaktadır. Ferit Uğur'daki nüsha 47 sayfalıktır ve her sayfada 17 satır vardır¹. Âsar-ı Atika müzesindeki ise başı ve sonu eksik olmak üzere, 103 sayfadır; her sayfasında 13 satır vardır². Manisa'da Muradiye kütüphanesinde bulunan nüsha ise 1390 numarada kayıtlı olup 69 sayfadan ibarettir; her sayfada 15 satır vardır. 1 — 22 sayfaya kadar sülüs, 22 — 69 sayfaya kadar sülüs kırması ve harekeli yazı ile yazılmıştır. Kitabın ebadı $\frac{210 \times 155}{134 \times 100}$ dür.

Kâğıdı kaba ve saman rengindedir.

Her üç nüshayı karşılaştırmak istedimse de, diğeri kitapları elde edemediğimden muvaffak olamadım. Kitap, Seyyid Harun'un kardeşi oğullarından şeyh Musa oğlu Abdülkerim tarafından 962 H. 1554 M. yılında yazılmıştır. Muradiye nüshasının 65. sayfasının sağ kenarında: "Hicret-i Peygamber Sallâllahu aleyhi vessellem dokuzyüz altmışiki senesinde ahval budur,, yazılıdır. Kitabın başında, sonunda ve kenarlarında ilâve yazı ve fikirler yoktur.

Kitabın değerini, aile efradından birisinin yazmış olması, artırmaktadır. Bu zatın ceddini istediği kadar övdüğünü düşünsek bile, en iyi menakib ve geleneğin aile arasında yaşayacağında şüphe yoktur. Buna, Abdülkerim zamanında yaşayan ihtiyar bilgînler ve şeyhlerin, Seyyid Harun hakkındaki bilgi ve eşittikle-riyle, Seyyid Harun'a ait bazı Farsça yazılmış bilgi ve rivayetin de kaynaklık yaptığını ilâve edersek, kitabın ilk kaynakları hakkındaki bazı noktaları aydınlatmış oluruz.

Kitabın önemli noktalarından birisi de Abdülkerim'in Farsçayı bildiği halde, Makalât-ı Seyyid Harun'u, Kanunî devrinde, öztürkçe ile yazmış olmasıdır.

Manisa nüshasında, kitabın nerede yazıldığına, kimin tarafından ve kaç tarihinde kopya edildiğine dair hiçbir işaret ve kayıt yoktur. Yalnız yazının çeşitli oluşu, kitabın bir kişi tarafından değil, iki veya daha fazla kişi tarafından kopya edildiğini göste-

¹ Uğur, Ferit. *Seydi şehrinin kuruluşu*, Konya mecmuası sayı 4, s. 226, Sene 1936.

² Akyurt, Yusuf: *Türk âsar-ı atika binalarına ait tarihi mecmua*: C. 3, kısım I. s. 58—59.

riyor. Kopya diyorum, çünkü kitabın muhtelif yerlerinde, aynı cümle ve fikirler sık sık tekrar ediliyor, bu durum kitabın asıl nüsha olmadığını bir diğerinden kopya edildiği hissini veriyor.

Âsar-ı Atika müzesindeki nüsha ile Ferit Uğur nüshasında bulunan bazı malûmatın (meselâ ölüm tarihi gibi) Manisa nüshasında bulunmayışı (Bay Yusuf Akyurt'a göre bu malûmat sayfa arasına sonradan yazılıp yapıştırılmıştır), Manisa nüshasıyla, Konya nüshalarının ayrı ayrı nüshalardan kopya edildiklerini ve her iki Konya nüshasının aynı bir nüshadan kopya edildiği fikrini veriyor. Eğer yalnız ölüm tarihi sonradan ilâve edilmişse, her üçünün de aynı bir nüshadan kopya edildiklerine de ihtimal verilebilir. Menakib hakkında verilen diğer malûmat Manisa nüshasına uyar.

Elimizdeki nüshanın genel bölümlerini şöyle sıralayabiliriz :

1. Seyyid Harun'un emirlikten ayrılıp, Seydi şehrini kurmaya memur edilmesi (s. 1-8).

2. Seyyid Harun'un 40 kişilik aile ve maiyetiyle Horasan'dan Konya'ya hareket etmesi (s. 8).

3. Seyyid Harun'un Bağdad'da şeyh Alâüddin'e müsafir olması (s. 7-13).

4. Bağdat'dan Konya'ya hareket ve Konya'ya varış s. (13-18).

5. Konya'dan Küpedağına gidiş (s. 18-20).

6. Seydi şehrinin yapılışı (s. 20-49).

7. Seyyid Harun ve Eşref oğlu Mehmet bey münasebeti (s. 31-38).

8. Seyyid Harun ve Dediği sultan münasebeti (s. 39-42).

9. Seyyid Harun'un ölümü ve halefleri (s. 47-49).

10. Sülûk-i Seyyid Harun (s. 49-69).

Seyyid Harun menkibesi şimdiye kadar neşredilmemiştir. Yalnız Ferit Uğur, 1936 yılı aralık ayında, Konya mecmuasının sayı 4, s. 226-229 da "Seydi şehrinin kuruluşu," adlı bir yazısında, bu menkibeden çok kısa bahsetmiştir.

Seyyid Harun menakibinin doğruluğunu tahkik için, Konya çevresi kitabelerini uzun yıllar tetkik ederek tesbit eden sayın Bay Yusuf Akyurt'dan malûmat istediğimde, bana evvelce tesbit ettiği ve müsveddelerini basılmak üzere Türk Tarih Kurumu'na verdiği : "Türk Âsar-ı Atika binalarına ait tarihi mecmua, Selçukîler ve Tevaif-i mülûk devri,, ; c. 3, kısım I, s. 58 - 59'da bu zat

ve eserleri hakkında yazılı olan malûmatı kopya suretiyle göndermek lûtfunda bulundular. Seyyid Harun vakfının ve eserlerinin neler olduğu hakkındaki vesikaları da, Başbakanlık Arşivindeki Karaman defterlerinden, Sayın Bay Kâmil Kepecioğlu, ricam üzerine kopya ederek gönderdiler ; her ikisine de bu değerli yardımlarından dolayı teşekkür etmeği bir borç sayarım.

2. Seyyid Harun meakibesi

Seyyid Harun, baba cihetinden Musa Kâzım (s. 4), ana cihetinden ise Veysel Karanî (s. 9) soyundandır. Horasan'da beylik yaparken, ceddinin kabrini her ziyarette kudretten kulağına : "... Ya Harun! Rum'a çık Karaman vilâyetinde Küpedağı derler bir dağın şarkından yanına bir şehir yap ol şehrin halkı sülâha ola şaki olanın akibeti hayır olmaya...", diye sesler gelirmiş (s.4). Bunun üzerine Seyyit Harun, emrîliği terkederek verilen ödevi yerine getirmek üzere, hazırlıklara başlıyor ; Kırk kişilik maiyeti ve ailesiyle yola çıkıyor. Bu kafiilede : Kardeşi Seyyid Bedreddin Mahmud, Akçababa, Nasıplıbaba, Haydarbaba, Alibaba, Gökdemirbaba, Mahmud Seydi, Kilimpuş, Zekeriya, Siyahderviş (7-44, 45) vardılar. Kafile Bağdad üzerinden Konya'ya geliyor. Bağdad'a geldiklerinde, Bağdad'ın ünlü şahsiyetleri, şeyh Alâüddin, Seyyid Harun'u karşılıyor ve maiyetiyle beraber misafir ediyor (s. 7 - 13). Oradan ayrılıp Konya'ya geliyor (s. 13 - 18) ; hoca Ferruh mescidine iniyor ; Konya halkının bu zaviyede şeyh olarak kalmasını rica etmelerine rağmen, aldığı emri yerine getirmek üzere. iki sene sonra hareket ediyor. Yolda Hatun saray toprağında, hasta olan kardeşi Seyyid Bedreddin ölüyor ve oraya gömülüyor (s. 18). Yollarına devam ederken kafiileye Horasan'dan beri kılavuzluk eden bulut, nihayet Küpedağı'nın doğu yanında duruyor ; Seyyid Harun, yapmaya memur olduğu şehrin yeri burası olduğunu arkadaşlarına söylüyor ; Ev, mescit vesaire yapmak için çevrede taş ve ağaç aramağa başlıyorlar. Nihayet yakınlarında Vervelid şehrinin harabelerini buluyorlar (s. 20, 26, 31, 34), buradan şehir yapılacak yere taş getiriyorlar. Seyyit Harun'un kerametlerini işiten, civar halkından, yapıcılar, dülgerler, demirciler, arabacılar ve ırgatlar geliyor. Seyyit Harun, vaki olan ilham-ı Rabbanîyle nerelerde neler yapılacağını onlara gösteriyor. İlkönce kible cihetindeki ulukapı, sonra Hızır veyahut pa-

zar kapısı, daha sonra da kiçi kapı (küçük) yapılmış, kapılar arasına da duvarlar ve burclar çekilmiştir. Bu arada Seyyid Harun ve ailesinin oturmasına mahsus ev, halk için Cuma camii, mescid, medrese ve Seyyid Harun'a türbe yapılmıştır; bu inşaata Akçababa ve Nasıplıbaba nazaret etmişlerdir (s. 20 - 39).

Bu arada Eşref oğlu Mehmet Bey, sınırları içerisine bir yabancı'nın şehir kurduğunu öğreniyor; durumu öğrenmek üzere yedi defa adam gönderiyor; fakat adamlarının hepsi de Seyyid Harun'a mürid olup geri gelmiyorlar. En son vezirini gönderiyor; o da mürid oluyor; Bunun üzerine Mehmed bey kızıyor; orduyuyla Seyyid Harun'un üzerine yürüyor; Seyyit Harun, kerametleri ve konuşmaları ile Mehmed beyi de mesdediyor, o da mürid oluyor; Şeyhin yaptığı eserlere birçok şeyleri vakfedib vakfiyesini gönderiyor (s. 31 - 38).

Kapı, bürç, mescid, zaviye, medrese ve türbe inşası bittikten sonra sağdan soldan halk gelip kurulan şehirde ev yapmaya başlıyorlar: "bazı halk sultana dedi ki: sultanım mescitlerin medreseleridir. Bu yerler senin vakfındır. Bu evlere bir miktar icare tâyin olursa nola dediler. Sultan dedi ki hâşâ bağışladım gelip ev yapana. Amma ziraat olunan yerlere bir miktar tâyin caizdir, dedi,, (s. 39).

Ilgın'da bulunan Dediği sultan, Seyyid Harun'un kerametlerini işitiyor, ziyaretine geliyor, birbirilerine saygı ve sevgi gösteriyorlar; ayrılışından bir müddet sonra, Dediği sultan ölüyor (s. 39 - 42).

Seyyid Harun'un yaşı ilerlemiştir; şehri kurduktan sonra, derviş ve halifelerini; müslümanlara tasdik ve tahkik, kâfirlere iman gelsin diye, birer yana gönderiyor: Mahmud Seydi'yi Alâiye'ye, Zekeriya'yı Manavgat'a Ali baba, Gök Seydi, Kilim Puş, Siyah Derviş'i Tekeili'ne; Akça babayı Germiyan'a, Nasıblı babayı Aydın'a, Gökdemir babayı Ada'ya yolluyor (s. 44 - 46).

Seyyid Harun dervişlerine ve ailesine gereken nasihatları yaptıktan sonra, ölüyor ve türbesine gömülüyor. Vasiyeti üzerine, yerine kızı Halife sultan, Postnişin oluyor; ondan sonra da Musa posta oturuyor.

3. Seyyid Harun'a ait kitabe ve vesikalar

Manisa nüshasında, Seyyid Harun'un, kaç tarihinde öldüğünü gösterir bir kayıt yoktur. Konya müzesi nüshasında ise, 64 - 65 sayfaları arasına sonradan yazılıp yapıştırılmış bir kâğıtta, ölüm tarihini gösteren üç satırlık, şu yazı vardır :

- 1 — وفات المرحوم والمنفور قطب الاقطاب سيد هارون
 2 — ولى نورالله مرقدہ في يوم ثلث عشر ربيع الاول
 3 — سنه عشرين سبع مائه

Bu bilgi, muhakkak surette, Seyyid Harun türbesi kitabesinden alınmış ve menakibi arasına yazılıp, sonradan konmuştur. Seyyid Harun'un Seydi şehrindeki türbesi üzerindeki bir satırlık kitâbe şöyledir :

- ۱ — عمر هذه التربة وفات المرحوم المنفور القطب سيد سيدى هارون تفضله بفرانه
 في ثلث عشر ربيع الاول سنه عشرين سبع مائه

Türbe kitabesi ve menakibi arasına yapıştırılmış olan malûmata nazaran, Seyyid Harun, 13 rebiülevvel 720 (23 nisan 1320) yılında ölmüştür.

Babası yerine Postnişin olan Halife sultanın da, ölüm tarihi malûm değildir. Türbesinde ve kabir taşında da yazı yoktur. Konya nüshasının 64 - 65 sayfaları arasına yapıştırılmış kâğıtta, Halife sultanın ölüm tarihi için şu malûmat yazılıdır :

- 1 — وفات خليفه سلطان بنت هارون ولى
 2 — نورالله مرقدہ في يوم عشر من شوال في يوم
 3 — الجمعة سنه ثمان وستين وسبع مائه
 4 — ٧٦٨ ($\frac{1366}{1367}$)

Menakib, kitabe ve vesikalara nazaran, Seyyid Harun, Seydi şehrinde : bir türbe, bir cami, bir mescit ve medrese yaptırmıştır. Cami ve türbesinin yapılış tarihi 720 dir ; medrese ile mescidi bugün mevcut değildir.

Seyyid Harun'un eserleri ve bunlara yaptığı vakıflar hakkında Başbakanlık arşivinde şu kayıtlar vardır :

İkinci Bayezid zamanında yazılan tarihsiz 40 numaralı Konya tapu defterinin 188 sayfasında : " Seydi şehrinde vakf-ı zaviye-i Seyyid Harun ,, yazılıdır.

Kanunî zamanında yazılan tarihsiz 387 numaralı Karaman tapu defterinin 63 sayfasında : “ Seydî şehrinde vakf-ı türbe-i Rüstem bey nezd-i türbe-i Seyyid Harun

Mezraa	Kıt'a zemin	haasil,,	yazılıdır.
1	2	300	

Aynı defterin 62. sayfasında : “ Seydî şehrinde vakıf, zaviye ve cami ve medrese-i Seyyid Harun rahmetullahu taâlâ
“HAASIL

6700	Hamam (Piş-i Seydî)
360	İki kasap dükkânı
360	Debbağ dükkânları
1080	Boyacı dükkânları
180	Furun-ı Habbaz
1947	Büzariye hanı ve kapan maazemin-i mukata-i başhane ve yağsatan dükkânları
300	Bağlar mukataası
6495	Ulu kilise köyünün öşrü
100	(okunamıyor)
	57 kıt'a müteferrik arazi
	4 çiftlik
	5 bağ ve harim
	Hanköyünde nısıf âsiyab

21904 ³. Yekûn,, kayıtları mevcuttur.

Ayrıca, M. Cevdet tasnifi; vakıflar dosyası No : 14550'de, Seydî şehrinde Seyyid Harun türbesi ve camii; M. Cevdet tasnifi, Maarif dosyası No: 2704 Seydî şehrinde Seyyid Harun medresesi için, birer cihetin tevcihi hakkında iki vesika vardır. Menakibe ve bu vesikalara nazaran, Seyyid Harun ve Eşref oğlu Mehmed beyin vakfiyeleri olduğu anlaşılıyorsa da, maalesef bugüne kadar ele geçirilememiştir.

4. Menkibe hakkında bazı düşünce ve notlar

Menakibine nazaran, Seyyid Harun Horasan'lıdır ve Eşref oğlu Mehmed Bey zamanında Konya'ya gelip Seydî şehrini kurmuştur. Eşref oğlu Mübarizüddîn Mehmed bey, Süleyman beyin oğludur ;

³ Hakikatta, yukarıdaki rakamların toplamı, 17322 dir.

Süleyman bey 702 (1302) yılında ölmüştür⁴. Yerine oğlu Mehmed bey geçmiştir. Binaenaleyh Seyyid Harun Konya'ya 702-720 tarihleri arasında gelmiş ve Seydî şehrini kurmuştur.

Seydî şehrini bu zatın kurduğunu söylüyorum, bunun da sebebi açıktır. Şehrin bu zatın adına nisbetle anılması; Selçukiler devrine ait Seydî şehrinde hiçbir eserin bulunmayışı, bizi bu neticeye vardiıyor. Gerçi Seydî şehrinde, Sofhane mahallesindeki Arpalı mescidinin iç duvarında Selçukiler devrine ait 635 tarihli bir kitabe bulunmuş ve kitabe 1939 yılında, Konya müzesine, Müze müdürü bay Yusuf Akyurt tarafından nakledilmiş ise de, kitabenin iç duvara, başka bir yerden getirilip yerleştirildiği anlaşıldığından, şehrin daha evvel mevcut olduğu bu kitabeye dayanılarak iddia edilemez. Esasen Eşref oğlu Mehmed beyle Seyyid Harun mücadelesi ve Eşref oğlunun inşaatı durdurmak isteği, noktai nazarımızı teyid ediyor.

Bu itibarla 702 tarihinden sonra gelip Seydî şehrini kurmaya başlayan Seyyid Harun, şehrin çok yakınlarında bulunan Vervelid şehri harabelelerinden taş getirterek Seydî şehrini yapmış ve adını vermiştir.

Bu isim verme keyfiyeti, Türklerdeki şehirleri ve hükümetleri kuran boy, kabile ve kişilerin, kendilerinin kurdukları şehir ve hükümete isimlerini verme geleneğine de uyar.

Şimdiye kadar Selçukiler, Anadolu beylikleri ve Osman oğullarının ilk devirlerine ait neşredilen vesikalar tetkik edilirse, 1071 tarihinden itibaren Horasan'dan, birçok ulâmâ ve boyların, ardi arası kesilmeden, Anadolu'ya geldikleri, yerleştikleri, hükümdarlar ve sultanlar tarafından kendilerine temlik edilen arazide zaviye, mescid ilâh.. eserler yaptıkları görülmektedir. Bu hususta İsmail Hakkı Uzunçarşılı'nın yazdığı "Osmanlı devleti teşkilâtına medhal,"⁵, bizim yayınladığımız "Saruhanoğulları ve eserlerine dair vesikalar,"⁶, bilhassa Ömer Barkan'ın, Vakıflar dergisinde yayınlamış

⁴ Akyurt, Yusuf: *Beyşehir kitabeleri ve Eşref oğlu camii ve türbesi*, 4 numaralı Türk Tarih Arkeologya dergisinden ayrı bası s. 97, İstanbul 1940.

⁵ Uzunçarşılı, İ. Hakkı: *Osmanlı devleti teşkilâtına medhal*, İstanbul 1941.

⁶ Uluçay, M. Çağatay: *Saruhanoğulları ve eserlerine dair vesikalar*, İstanbul 1940, Saruhanoğulları ve eserlerine dair vesikalar II, İstanbul 1946.

olduğu vesikalar⁷ bu noktai nazarı en güzel şekilde ifade etmektedirler.

Bu vesikaların yayınlanmasından şunları anlıyabiliyoruz: Dederimiz Asya'dan ve Horasan'dan gelen boyları, bilgin ve şeyhleri toprakları içine ve sınırlarına yerleştiriyorlar, onların şehir, köy, kasaba, hayır binaları yapmalarına gereken arazi ve emlâki de temlik ediyorlar. İşte bu menkibeye nazaran Seyyid Harun, Eşrefoğlu Mehmed beyle tanışıyor: Mehmed bey de onun müridleri arasına giriyor; Seydi şehri topraklarını ve Beyşehir'ndeki bazı mülk ve yerlerini Seyyid Harun'un yaptığı eserlere vakfediyor (s. 37-38).

Seyyid Harun eserlerine ait neşrettiğimiz vesikaların tetkiki de bunu te'yid ediyor. Bu itibarla Anadolu'nun imarı, Türk ve müslümanlaştırması konusu incelenirken, ilmü irfan ve faziletin birer sembolü olan o devir bilgin ve şeyhlerinin bu işte çok büyük roller oynadığı daima gözönünde tutulmalıdır. Orta çağlarda bozulan hıristiyan âlemi, kilise ruhu karşısında diri, bilgili ve faziletli âlimlerimiz, bu bozulan âlem karşısında, her bakımdan fazilet örneği olmuşlar; vardıkları yerlerde, kısa bir zamanda yayılma ve yerleşme imkânlarını bulabilmişlerdir. Seyyid Harun, yalnız bir şeyh değil, aynı zamanda bilgin ve hayırsever bir iasan olduğunu, o devrin Üniversitesi sayılan medresesini yaptırmakla, en güzel şekilde ifade etmiştir.

Menakibte geçen dinî iyzahları bir tarafa bırakarak, diyebiliriz ki, Seyyid Harun, yalnız şehir kurmakla uğraşmamış, aynı zamanda yanındaki derviş ve halifelerle, müslümanlaştırma siyasetini de takibetmiştir. Seydi şehrine, daha yerleşmeden önce birçok kâfirleri müslüman ettiği gibi, şehrin kuruluşundan sonra da, derviş ve halifelerini sağa sola göndermek suretiyle de bu siyaseti güttüğünü, menakibinin muhtelif yerlerinde ifade etmiştir (s. 42, 44, 45, 46).

MAKALAT-I SEYYİD HARUN RAHMETULLAHU TAALÂ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

[1] الحمد لله الذي خلق الآدم من صلصال كالفخار . وخلق المان من مرج من نار .

⁷ Barkan, Ömer Lütfü: *Osmanlı imparatorluğunda bir iskân ve kolonizasyon metodu olarak vakıflar ve temlikler* s. 279—387.

وانزل كتب السموات لبيان الاسرار . وارسل نبيه محمداً صلى الله عليه على كل الانبياء المختار . وتصلى على محمد صلى الله عليه واولاده واصحابه الاخبار . وخلق جميع الانبياء والاولياء والاصفياء لصير زعماء لاصحاب الاسرار . وذين يدين الاسلام والايمان والاحسان بكل مؤمنين والمؤمنات الابرار . خصوصاً الولي حامل الولاية المحمديه وهو جزء من النبويه قال الله تعالى ادعو الى يسيل ربك بالحكمة والموعظة الحسنة وجادلهم بالتي هي احسن بنونك تفسيرنده طفل معاني بودرکه بو اوج خالدر . اول حکمت ایکنجی موعظه حسنة اوچنجی حسنة مجادلی احسنه در . بو اوچی بریده جمع اولق .

[2] حضرت محمد المصطفى صلى الله عليه وسلم مخصوص اولشددر . غير كس نوك طاقتي يوقدر . بو اوج حصه جمع ايمكده ولكن طفل معانيده بوپوررکه نبی تقلیندن صکره بو اوج حال قسمت اولدی حقوق قدرتیله حکمت اولیاء الله ورادی . زوی عن رسول صلى الله عليه وسلم همت الرجال تقلع الجبال والمراد عن الجبال غباوة القلب بمعى ينظرهم ودعاءهم وموعظه حسنة العلماء ظاهره وزلدى . زوی عن رسول الله صلى الله عليه وسلم العالم يعض بالمسلم والادب والجاهل يعض بالضرب والغضب . اوچنجی مجادلده احسن ارایه قسمت اوادی امدی کرامات اولیاء حقدر شك يوقدر اولیانوك مقالات کراماتی سويله يوب ايشيدنلره دکيلنلره غایت صوابار حاصل اولور رسول الله بوپوررکه صلى الله عليه وسلم عند ذکر الصالحين . تنزل الرحمة صالحلرين ذکرقتنده رحمت اينز دمک اولر خصوصاً قرمانک سيدى شهرى ده سيد هارون الوليدر جمله [3] اولیانوك

Serdefteridir Nice nice kerametleri zaahir olmuştur.

Akıllar çâk olur işitenler tenk-i hayran kalır amma anun makalatı zayı olmuştur çok cehitler olub bulunmamış imdi ehibba be gayet arzumanlık edüb Aydın ilinden ve Saruhan ilinden nice âşıklar sadıklar gelüb biz fakire tavazu ettilerki sen bir pirsin hem evliyanın neslisin sana lâzımdır bu Seyyid Harun'un makalâtını azizlerden işidüb bildüğün üzre yazub beyan idesin ta kıyamete dek dualar ve senalar oluna emeğin zayı olmya inşaallahu taalâ. Bu fakir Abdulkerim bin şeyh Musa Seyyid Harun sultanın makalatını şol pirlerden ve salihlerden ve azizlerden işidüb bildiği üzre dahi bazı farisî evrak bulunub farisiyi Türkçeye tercüme edüb tahrir olundu İnşallah miyesser ola Amin Yarabbel âlemin bu eşidilmiştir ki Seyyid Harun [4] Horasan ikliminde emir-i âdil imiş. Her zaman âdeti imiş. Ceddi Harun kerameti ki Musa Kâzım oğludur ziyaret ider imiş dahi ammi â'lası

⁸ Köşeli kerreler, her sayfanın, ilk kelimesinin önüne konmuştur, sayfa numarasını gösterir.

ki şah-i Horasan'dır anı dahi ziyaret âdeti imiş Seyyid Harun mübarek lâfzından şöyle dedi kim ceddümün dahi ammümün ziyaretinden bana bir hal erişti. Aceb ne haldir bilmedim. Dedi-lerkim buyur sultanım nice hale eriştin şöyle dedikim ammümi dahi ceddümü her ne vakit ziyaret etsem kudretten sem'ime bir âvaz geldi. Ya Harun Rum'a çık Karaman vilâyetinde Küpe dağı⁹ derler. Bir dağın şarkından yanına şehir yap. Ol şehrin halkı sülâha ola şaki olanın akibeti hayrolmıya deyu iştirin İmdi bu haber beni mest-i hayran eyledi. Ben vucud âleminden vazgeldim. Bana beylik gerekmez varun gayrı bey dilen dedi ol zamanda ekseriya bey emirlerden olurdu. Sâdattan birisini bey ettiler Seyyid Harun Sultan [5] vücut âlemini terk eyledi. Hüdayoluna hizmetin berk eyledi. Esrarı ilâhiden nice sırlara vakıf oldu. Tefekkür-i ruhanî ile tecelli-i süphaniye ermişti. Küllî malını meblâğını yağma kıldı. Resulullah buyurdukim *ترك الدنيا رأس كل عبادة خب الدنيا رأس كل خطيئة* hadisile amel edüb varvaranı fisebilillah bezledüb ata عطا etti andan sonra nice kerametler zâhir oldu. Duası sebebiyle dertlilere derman gözsüzlere ferman erişti. Seyyid Harun Sultanın tabileri gelüb cem olup dediler ki şimdiecek dünya padişahı iken senün hizmetinde idük. Şimdi ahiret padişahı oldun bizi reddeyleme deyu figanlar eylediler. Seyyid Harun dediki vücut âlemini terk edin, Hakka sıtkunuzu berk edin Şol hayhuyla cem olunan mal-i kabihleri yağma edin gelin [6] benimle doğru yola gidin. Hak yolu kimesneye diriğ değildir dedi. Bunların bazısına haktan hidayet erişüb mallarını yağma ettiler, fahir libaslarını geydirib abalar geydiler. Vücut âleminden fenaya kadem bastılar. Bunlar bu halde iken yine kudretten âvaz geldi. Ya Harun Rum'a çık Karaman'da Küpe dağı'nın şarktan canibine şehir yap ol şehrin halkı sülâha ola. Şaki olanın akibeti hayır olıya dendi. Bu gez bu sevdanın derdine düştü ki Karaman ne canibedir Küpe dağı kandedir halvete girüb münacata vardı hakka niyaz eyledi müşahede halinde kudretten yine âvaz erişti. Sem'ine dediki ya Harun bir bulut sana kılavuz ola bu şevkile savmaasından taşra çıktı gördü bir bulut hava yüzünde havele durur hemen halkına dediki biz gideriz siz sağ âsan kalun halkının içine griv [7] düştü dediler

⁹ Seydi şehrinin batı güneyindedir.

biz sensiz olmazuz sen kande gidersen bizde bile giderüz deyücek bazı ihtiyarı olan azizler evi olan evcegezi ile evi olmıyan piyade bile gitmeye azmettiler. Deve yarağını dahi kanaat üzerine azık tedbirin gördüler Seyyid Harun'un biraderi Seyyid Bedreddin Mahmud Seydi Akçababa Sultan nasibli Seydi dahi Haydar baba Ali baba Gökdemir baba bu cümle kırk kişidir bazıı yadolummadı. İhtisar kastedüb bu kırk kişi sultanla gitmeye yaraklandılar, amma ol zamanda Bağdad diyarında emir Alâüddin bir ulu şeyh vardı, Cafer sadık neslinden çok kerametleri zaahir olmuştu, Horasan ilinden binihayek kafile anı her yılda ziyaret iderler imiş. Ol vakıt anların ziyaretleri zamanı imiş. Cümle kafile bir yere cem olub ziyarete yönelmişler idi, Seyyid Harun'a ilham-ı rabbanî olmuşki bu kafile ile bile gideler Andan göçüp hak [8] emrettüğü işi eda kilalar. Bunu kıyas kafile yola doğruldular, Seyyid Harun Nevverallahu kabrehu kendu halkı ile bir mil miktarı bunların yanınca yola düşüb bunlar dahi giderler ol bulut dahi üzerlerinde havale olub gider Seyyid Harun bu esrarı bilüb bu kafilenin bunlardan haberi yok, nedir ne değildir ancak bizim gibi bir tafeden deyu zan iderler. Muhassalı bu kafile önce Seyyid Harun halkı bir miktarı Artlarınca gider şeyha bir iki menzil yol kaldıkta şeyh kudret-i ilâhî bunu bilübehibbalarına dedi ki kutb-i aktab geliyordur hazır olun karşı varalım deyu buyurdu Şeyhun Kamu halkı şeyhle bu kafileye yöneldiler. Kafile halkı be gayet acebe kaldılar Ziraki şeyhun evvel âdeti ziyarete gelen halka üç gün geçmeyince nikâbın açup yüzün göstermezdi kendulara karşı geldiğine tefekküre vardılar Valehü hayran kaldılar bu kafile şeyhü görüb cümlesi şeyhun ayağına yüz sürdüler. Şeyh bunlara [9] hiç iltifat eylemedi geçiverdi. Dahi bu halvet girularına dönüb şeyh heman varıb Seyyid Harun'un eline ve ayağına düşüb tavazular eyledi, cümle kafile dahi şeyhi görüb Seyyid Harun'un eline ve ayağına düştüler. Sefer üzerinde bunun kadrini bilmediklerine peşimanlık eylediler, özürlerini dilediler Seyyid Harun Sultanla şeyh öne düştüler cümle halk artlarınca şeyhin menziline geldiler. Şeyhin bazı halkı küstehane şeyhe dediki: "Sultanım sen Cafer Sadık nesli olasın kutbu âlem iken bu kişiye kendunu aceb ziyade teslim ettin," dedi. Şeyh dediki: "Hay varın bu sözü zinhar söylemiyin bu ulu kişidir Musa-yı Kâzım'ın Harun'u keramet adlı

oğludur. Oğlunun oğlu oğludur. Dahi ana canibinden ceddîâ'lâsi Veysel Karanî'ye çıkar. Dahi ilham-ı Rabbanile Padişahlık terkedüb [10] kutb u aktab olmuştur. Elhamdülüllah çok şükür Haktealâ cellüalâ bunun dizarına bizi yetiştirdi. Zehi devletkim zi saadet-i ruh-i pak-i Mustafa'vî salâvat,, şeyh bu Horasan kafilesine destur verdi gittiler, amma Seyyid Harun ile kırk gün halvete girüb münacata vardılar şeyh tarik-i meşayih ahvalini ilâm eyledi aba ve âsa verüb esmalar telkin etti. Dediki ya Harun oğlu yürü şimden geru hak sana emrettiğünün üzerine ol dedi. Amma bu esmayı hergün olsun müdavemet idesin zevkun ve şevkın dahi ziyade ola inşaallahu taalâ

[11] فاعلم انه لاله الاالله فاعلم انه لاله الاالله بمدد علم الله وفضل رحمة الله سبحانه الله سبحانه الله والمحمد لله ولااله الاالله واكبر ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم سبحانه الذي لايجور وهو الملك الجبار سبحانه المعطى لمن يشاء سبحانه الذي ليس كمثل شئى سبحانه من تسبح له الهوام فى اما كنهها سبحانه من يستح له الانعام فى سحارها سبحانه الملك الجبار سبحانه هو الله الواحد القهار سبحانه مجيب السائلين سبحانه قائم الجارة سبحانه القادر الفتحاح العظيم سبحانه الجواد الكريم سبحانه الرشاد الهادى علام القيوب سبحانه الذى بطلع الكواكب نازهرها سبحانه الذى انشاء فارسها سبحانه الجليل الكريم سبحانه عالم الغيب فلا يظهر على غيبه احداً سبحانه الخلاق العظيم سبحانه [12] الرزاق الحكيم سبحانه المصور فى الارحام مايشاء سبحانه العظيم الذى ليس شئ اعظم منه سبحانه القوى الذى ليس شئ اقوى منه سبحانه القدير الذى شئ اقدر منه سبحانه الذى بيده حواصل الخلق سبحانه سيدى ما اعظمه شانك سبحانه سيدى ما اعلى ديوانك سبحانه سيدى ما اقدرك على خلقك سبحانه الرزاق تكفل بلطفه وكرمه سبحانه من يرزق كيف يشاء سبحانه من يريد ولا يرادو هو منظر الاعلى سبحانه يعم حفقان الطيور فى اما كنهها سبحانه من يسبح له الطيور فى افكارها سبحانه من يسبح الخلق اجمعين ارزق الطيور بارحم الراحمين سبحانه الرزاق العظيم سبحانه الكريم سبحانه الخالق ونعيمها لاحول ولا قوة الا بالله العلي العظيم.

Şeyh dediki ya Harun oğlu bu esmaları helâl lokmayla her avam okuya havastan ola havas müdavemet etse ehastan ola ahas [13] müdavemet etse hakkatında her maksudu reva ola inşaallahu taalâ Seyyid Harun hicret itmek kasdettiki ya şeyh هو السكك hak emrettiği yere gidelüm şeyh dedi revadan şeyh bunların azıkların gördü üç menzil bunları götürdü ol arada şeyh bulut esrarına vakif olub ibretle dediki ya Seyyid Sultan hak sana kılavuz kılmış biz desturunla gidelim. Bunlar birbirin derağuş edüb vedalaştılar. Şeyh geri döndü Seyyid Harun Sultan hakka sığınub

Allaha tevekkül edüb giderdi asla kimesneye yol sormazdı heman tefekkürü ruhanî tecelli sübhaniye meşgul idi dilinde وافوض امرى الى الله muhassılı giderek Konya'ya geldiler bulut dahi havada cevelân iderdi mevlâna dünyadan geçüb Horasan'dan bir evliya gelüb deyü vasiyet etmişti dahi hoca fakih naklettiği [14] zaman idi Hoca Faki halkı demişti ki sultanım sen dünyadan geçer oldun bizi senin yerine bir kimesneye ismarla dediler Hoca Faki dediki an karib ez-zaman acemden bir evliya gelse gerek anun namı Harun'dur sağ elinde ak beni vardır. Beni isteyen anda bula demişti. Konya halkının gözleri yolda idi. Bazı azizler karşı çıktılar bundan cevab alamadılar Seyyid Harun sultan İlhamla Hoca Faruk mescidine geldi¹⁰. Abdest alub içeri girdi. İki rikât namaza durdu halkını bu Konya halkı bir yere kondurdular. Bu dervişlere sorub bu ne kişidir dediler cevab verüb dedilerkim buna Seyyid Harun Sultan derler Konya halkı fehmeylediler Mevlâna Hoca Faki'nin¹¹ dediği bu evliyadır. Varub hoca Faruk [15] mescidine vardılar gördüler namaza durur iki rikât namazı iki yılda tamam etti. Eğer sual iderlerse evkat-i Hamse nice oldu cevab budur ki tefekkür-i ruhaniyle münacaat ehli hakkı selâvetdirlar. Resulluhhal sallallahu aleyhi veessellem buyurur المصلى يناجى ربه Namaz kılıcı oldur ki münacaatı ola dahi bir hadiste buyurmuştur. Resullullah sallallahu aleyhi vessellem buyurur الانبياء والاولياء يصلون Manası budur ki enbiya ve evliya kabirde namaz kılurlar. Evlerinde namaz kıldukları gibi bu hadisten anlandı ki enbiya ve evliya kabirde namaz kılarmış. Kabirde kimse cisme tasarruf edemez belki tasarruf-i ruhaniyle münacat ider. İmdi Ehlullah tasarruf-i ruhaniyle münacaatına selâvat demek caizmiş Seyyid Harun sultan iki yıl iki rikât namazı tamam etmekliği iki yıl münacaatta ne yiyüb ne içüb masuvaullahı [16] terk idüb müşahedesini hakla olub halktan üzlet ettiği ola muhassılı kelâm iki yılda iki rikât namazdan Konya halkının bazısı gelüb dediler ki Sultanım küstahlık olmasın sağ avucunu aç görelim dediler Seyyid Harun dedi ki nedir muradunuz dediler ki Hoca Sultanım ahrete naklettüğü vaktin Acemden bir evliya gele adı

¹⁰ 612 H. 1215 M. yılında yapılmıştır. Hacı Ferruh mescidi olduğu halde halk tarafından, Hacı Faruk mescidi veya Akçagırmez mescidi denir.

¹¹ Vefatı 618 H. 1221 M.

Harun ola sağ elinde ak benü ola beni isteyen anda bula demiştir. Seyyid Harun sağ elini açub gördüler. Akgül gibi akbeni var cümle eline ve ayağına düştüler sultanım dediler ol azizin makamına gel ulumuz ol biz perişan olmuşuz hatırumuz cem'iyetine sebeb ol Seyyid Harun Sultan dediki biz anı ziyaret etmek lâzım geldi, nola varalum amma ben hak canibinden bu Karaman diyarında şehir yapmak emrolmuştur bizum muahedemiz kande [17] rastge-lürse anda mütemekkim oluruz. Lâkin varun ervahına müşahede edelüm inşaallahutaalâ hemen hoca Faruk mescidinden çıktı bu halk önüne düştü hoca Fakih'a geldiler. Muhammed selâvatullah veselâmehu kapuyu açub içeri girdi heman kudretten bir el çıktı Seyyid Harun Filhal ol eli öptü bu halkın bazısı yedi kudrettir dediler bazısı hoca Fakih sultanın elidir dediler taaccüb edüb ibret aldılar. Seyyid Harun sultan kırk gün kırk gece tefekkür-i ruhaniyle münacaata vardı kırk günden sonra taşra çıktı kendi halkı Konya halkının bazısı mütehayyirde dururlar Seyyid Harun sultanın karındaşı Seyyid Bedreddin kati zayıf olmuş hazan yap-rağı gibi در در در tir tir titrer Seyyid Harun buluta nazar etti. Bir miktar aşağı meylelemiş dediki heman gidelüm menzil yakın gibi bu halk ağlaştılar. Sultanım biz senin mübarek cemalini bir dahi kande görelim dediler biraderün hasta bir iki günceğiz tehir[18] edin Allah şifa vere dediler. Sultan dedi ecelümüz gelene Allah iman erzan kıla ecel gelenimizi selâmet kıla emir Allahın-dır. Gidevüz hazır olsunlar خروبی deveye bindirdiler sağ yayan Konya halkı bir menzil feryad ederek gittiler. Sultan dedi varun yerinüzde oturun inşaallah karargâhımız yakın ola sizinle mülâkat olmak müyesser ola Konya halkına destür verüb kendi halkı ile revan olub gitdiler bulut dahi gün batısından yana يا الفرق süzül-dü. Seyyid Harun Sultan dahi bulutun ابلنجه yap yap çekildi. Varub hatun sarayı ilinde¹² iki dağın arasına kondular ol arada namaz kılub eylendiler Seyyid Harun Sultanın karındaşı Seyyid Bedreddin[e] Allah emriyle ecel üstü fenadan bekaya nakleyledi. Kalu innallahu ve inna ileyhi raciun ol arada ol azizi hakka ko-dular ol araya şimdi Seyyid sini سيد سنى demekle meşhurdur. Ol aradan firkatle kalkdılar. Çukur Çemen¹³ derler bir mevzia gel-

¹² Konya'nın güneydoğusunda bir köydür.

¹³ Çumra kazasına bağlı bir köydür. Köyde tekye ve türbe vardır. Çukur Çemen türbe ve tekyesi diye anılır. Bunun Seyyid Harun'a ait olması çok muhtemeldir.

diler hasretle ciğerleri yanub anda kondular Seyyid Harun'un halkı dediler ki bu arada suçuz ol idi Sultan olanlara dedi ki [19] size sumu gerek beli sultanım dediler âsasını eline alub ya Allah deyüb yeri dürttü hemen dem bir pınar çıktı ovaya aktı Sultan buyurdu emr-i halka bu benim mayam olsun dedi başı benden ayağı benden değül dedi ol zamandanberi ol suyun başından ekseri اکسره Maye ider ayağından maya olmaz ol suyun kaynağından sonra hadis göle Mayagölü derler Mayadağları¹⁴ bayırları derler Seyyid Harun Sultan buyurdu o suyun üzerine mescit tekye yaptılar Mescidin her taşında lafzatullah kudretten yazılıb erişti. Amma sultan buyurdu ki her vakit maya edinmeyeler ol suyu bir صیری peynir istese çiğ süt çalalar vireler yoğurt istese pişmiş süt çalalar vireler inşaallah bişmiş çalınır yoğurt olur çiğ çalınır peynir olur. İmdi mescid tekye yaptılar. Mescidin her taşına lafzatullah kudretten yazılıb erişti amma sultan buyurdu ki her vakit maya edinmiyeler ol suyu bir صیری peynir istese çiğ süt çalalar vireler, Yoğurt istese pişmiş süt çalalar vireler İnşaallah pişmiş çalınır yoğurt olur çiğ [20] چکه çalınır peynir olur. İmdi mescid tezrek yapıldı emr-i hakla sultan buyurduki göçelüm amma karındaşının bir masum oğlu kalmış idi. Adı Musa idi. Rehberine Sultan dediki Musa'ya onat gözlen dedi göç üstünde incinmesin biz vücüt âleminden geçtik inşaallah karındaşım oğlu halefim olacaktır dedi bir قری kara develeri vardı Musa'yı ona yüklediler Göç yarağın görüb gitdiler Seyyid Harun buluta iltifat etti. Gördü gayet aşığı fehmeyledi ki an karib bir dağa kona halkına dedi menzil yakın inşaallahulaaz bulutun önünde yürüyüb beli aştılar bir ova gördüler ol ovayı görüb bulut dahi varub günbatısından yana bir dağa karar kıldı. Seyyid Harun Sultan dedi ki kılavuzumuz kondu biz dahi konarız dedi kondular Sultan dedi ki şol bulut kararettiği dağ Küpedağı olacaktır İnşaallahulaaz Seyyid Harun endişeye vardı. Acab Küpedağı'nın şarkdanyanı bu aralık mı ola kırk gün [21] münacaata varub tekye ve mescidler yaptılar nice kerametler gösterdi. İhtisarin kasedüb yazılmadı muhassılı bu yerin halkı evliya gelmiş deyu eline ayağına düştüler bu halkın çoğu serhoş idi. Seyyid Harun serhoşu asla sevmezdi. Gayet incinmek geldi bihuzur olub münacaata

¹⁴ Seydi şehriyle bozkır arasındaki Maybeli'dir. Akkise köyü civarındadır. Burada Seyyid Harun'a ait tekke malûm değildir.

vardı Kudretten bir âvaz geldi ya Harun ol dağın nefsi var hemen şaz olub vay bu gavga uran deyu kalktılar ol Küpedağının nefsine اوری ایلدیلر غوغا ağlaşa kaldılar Küpedağında bulut gözletüb yürüdüler Haydar baba dahi iki derviş ile önde gittiler Meyer kâfirleri pusuya durmuşlardı. Bunlara bükderler hâli yerlerde bunlara kasdetmeğe ziraki bu aralarında meşhur olmuştur ki Acemden bir evliya geldi karada gemi yürüdür. Meğer deve bilmezlermiş Gemi zannetmişler. İslâm dinini kavi edicüdür deyu hased eyleyüb bunlara yüz kasdidmeğe [22] Haydar baba ile saşaşub iki yoldaşını şehit kıldular Haydar baba dönüb Seyyid Harun'a geldi kâfirler pusu edüb yoldaşlarını şehit ettiler dedi Seyyid Harun dedi ki hay siz gelin ben varayım meğer Seyyid Harun nikabsız yürümezdi hemen nikabını açtı yanaştı kâfirlerden yana hücum eyledi ol aradığı kâfir cümlesi kül gibi eriyüb mahvoldular ol şehitleri defneylediler. Andan sonra yap yap cem olup bir yerden Küpedağı'ndan yana yürüdüler ta iki öyük arasından yani Gököyük¹⁵ dahi Gemlük iki öyük arasına geldikleri vaktin karındaşı oğlu Seyyid Harun'u mas'um Musa'yı yüklettikleri قری kara deve yorulub çöktü. Masu'ya zahmet verdi Sultan önce giderken haber oldu Musa'yı getiren deve ferd kaldı evvelde gri zayıf deve idi Sultan dönüb devenin üstüne geldi Sultanın deve zebun oldu yüzüne bakar asla gönlü yok oğlanı [23] ağhıyarak üzerinden aldılar gayri deveye yüklediler Gayri deve kaldı kalkmağa gönlü yok Seyyid Harun dedi taş ol kal ta kıyamete dek Hen.en deve taş oldu iki bük arasında yukarı canibinde kaldı Şek idenler varub göreler andan sonra dervişlere aceb ibret geldi kimi ferahından ağlar kimi şad olub sevinürler Pes Mevlâna buyurdu Kaddesallahu sırrahu çün kabul hak budur. ان ضرراست دست او درکارها دست خداست Şol kimesnekim Allahın kabulü ola anın her işte eli Allahın kudret elidir demek olur. Bu hikmedir bunu kalbi sâfi olanlar anlar. Andan sonra Harun Sultan cemaatiyle Küpedağı'ndan yana yöneldi. Gördü Küpedağı'nın dameninde bir nur yalabıyub Balkır ineğüm sağma بلقره اینکم صاعمه şeklinde sultan halkına dediki hay berü gelün cem olub katına geldiler. Bunlara agâh eyledi görün şol nuru deyu söyledi ve gösterdi dahi dedikim bizim meskenimiz karargâhımız şol yer ola-

¹⁵ Gök Höyük köyü Seydi şehri civarındadır, Gemlik Höyük yoktur.

cağa benzer. İnşaaallahu taalâ bu taife nuru görünce gönülleri begayed şad ve hürrem [24] oldular. Bu taife sultanım dediler. Acemden çikalı senin çok keramatın gördük amma bu kerametler bizi gayet mesdü hayran eyledi divane olduk bize bir hayır dua idesin lutfu kerem ola. Seyyid Harun Sultan dedi hoş ola buyurdu cümleliniz eliniz kaldırun dua kılalum kamusu el kaldırıb dua kılub dediki ey yarenlerim sizin ve cümle ehibbamız Allahu tebarek ve taalâ imanınızı ve imanımızı عزنازل erazil şerrinden saklaya amin yarabbel alemin duayı tamam kıldığından sonra Küpedağı eteğinde gördüğü nura yürüdüler bina-i şehri Seyyid Harun neverallahu merkadehu gördü Harun Sultan gördü dağın dameninde bir tepeciği nur ihata etmiş ol araya kondular her canibi çayır çimen akar sular bahar eyyamı çiğdem vebenevşe sünbül reyhan dürlü dürlü lâleler nergiz susam cümle şükûfat حر روات sebzevat soğuk pınarlar gönülârayı revamsay bir miktar sefer perişanlığından hatırı şerifleri cem olmağa yüz tuttu. Bir zaman eğlenmeden sultan [25] şehrin bünyadına kasedetti cevelân etti bu اینکم صاعمه yeni nurun her canibini seyran edüb temaşa etti gördü nur bu debeçiği ihata edüb kaplamış gördü bu şehrin kernamesi tefekkürü ruhaniyle tecelli edüb gördü kible canibinden bir kapı olur ulu kapı içinden bir mescit ola mescit içinde ruhukutsi Muhammedülmustafa eshab-ı güzini basefa otururlar dahi beter aşkı ziyade olub kendudan gitti eline yapışub kaldırdılar. Bu nurun cenub yanına yani خرياز cenibine valehü hayran varub gördüler bir kapı içinde bir mescit içeri girdi. Hızır nebi dahi cemi ervahı embiyayı müşahede kıldı şükreyledi andan ol nurun garpten canibine yürüdü gördü ol kapılardan geçerek bir kapı gördü içinde bir mescit var ol mescit içinde Veysel Karani dahi cümle evliya ervahın müşahede kıldı canı ferah olub sevindi. Andan sonra gelüb ashablar ile müşavere eyledi. Esrar şöyle göründü. Kudretten inşaallah hemen şehrin bünyadına başhıyalum dedi. Dediler ki Allah müyesser kıla amma sultanım bana binalar gerek dahi ırgatlar gerek dahi kirecine taşına ekmeğine aşına nice dürlü [26] harç gerek siz hod dünyayı Allah yoluna yağma edüb fakri ihtiyar ettiniz mekrine hüda muin ola dediler. Sultan buyurdu gelün varalum taş ve ağaç görelüm dedi. Kâfirden müslümandan nice kişi bunları seyran eclinden gelmişti. Sultanla bile cümle halk taş ağaç görmeğe vardılar dağın eteğinde bir ulu akarsu

var gördüler ol suyun kenarından nihayetsiz bülend kabil ağaçlar gordüler andan dolandılar. Vervelid وروید¹⁶ şehri dediler bir kâfiri harabata vardılar gördüler il yok adem yok harab olmuş taşların haddi kıyasi yok bu taşları görünce sultana bir şevk ferah erişti. Tefekkür-i ruhaniyle münacata vardı hüdadan diledi İlâhi senden umarın bu taşların bazısı bizimle bile gide âsasını bir taşa vurdu ber hiz bi iznillâh dedi nice taşlara lafzatullah yazılmış koyun ﷻ. Allah emriyle oradan kalkub bu ademlerin önüne düşüb murad olan yere yerinden geldiler. Bu halk bunu görüb tenk-i hayran kaldı. Aceb taaccuba vardılar. Cümlesi sultanın eline ayağına düştüler kâfirleri imane geldiler müslümanları itminan buldular [27] Geldiler gördüler bu kudretten nur ihate eden yere dolu taşlar nihayetsiz cem olmuş herbirinden lafzatullah yazılmış yaturlar kudretullahtan lafzatullah yazılan taşların kamusunun yazılı yüzleri yukarı yaturlar bütün aleme meşhur oldu. Bir evliya geldi taşları koyun ﷻ sürüb iletüb şehir yapmak ister dediler bu ahvali kamu eşidenler ziyarete azmettiler gelüb gördüler nihayetsiz merdane taşlar bürç yapılacak¹⁷ yerde gelüb yatarlar her kişi görüb acebe kaldılar sultan Harun dediki ey cemaat bize binalar gerek demirciler gerek kudretten bir şehir yapmak emri alduk inşaallah sonradan gelene bu şehir gayet müfid ola şaki olan onmayub akibeti hayır olmya sultan böyle diyecek bu halkın cümlesi dedilerki sultanım çok şükürler olsun Allah seni bize lütfünden ve kereminden verdi ve gönderdi kâfir olanımızın ekseri imana geldi mü'minlerimizin tasdiki ziyade oldu bizim senin ﷻ sultan kande elimize girür deyu şükredüb dedilerki [28] sen buyur biz tutalım erkeklerimiz kulun olsun ve dişümüz cariyeniz olsun her neye malik olduksa senin yolunasebil olsun bizim binalarımız ve hadatlarımız hizmetine geldik hakkın emri ne ise senden işaret hizmet bizden dediler haktaala cellûalâ inayetinden bu halka bir zevk ve bir şevk verdi ki hiç dillerle şerholacak değil kimi nimetler ve kimi çiftler ve kağnılar getirdiler sultan Harun'dan işaret dilerlerki el uralar Seyyid Harun sultan evvel babı Mu-

¹⁶ Seydi şehri civarında, Bademlik denilen yerin üst tarafında, geniş bir şehir harabesinin mevcut olduğu, seramik ve moloz parçalarından anlaşılıyor.

¹⁷ Seydi şehrinin etrafında bürç yoktur. Ulukapı, Ağakapısı, Kicikapı bunlar da bugün mevcut değildir.

hammeddi kıbla canibinden ulukapı demekle meşhur kapunun binasını gösterdi ve saniyen hızır kapısının binasını gösterdi yani bazar kapusu Salisen evliya kapusu yani kiçi kapunun binasını gösterdi ziraki ol kapuda ruhu kutsi Muhammedi müşahade kıl-mıştı ikinci kapıda Hızırla cümle enbiya ervahını müşahade kıl-mıştı üçüncü kapuda cümle evliya ervahını müşahade kıl-mıştı Seyyid Harun sultan bu halkın zevkini ve şevkini görüb buyurdu kim [29]. Ulukapuyu iptida bünyad kılın ziraki kıbla canibinden Muhammed aleyhisselâm müşahadesi anda olmuştu Hemen cümle halk hücum kıldı Ulukapının üzerine âdem bikiyas olup işe sığış-madılar sultan dediki bir güruhun Hızır kapusuna iletin yani ba-zar kapusuna bir güruhun anda ilettiler yine geldi dahi bir gür uhnevliya kapusuna ilettiler yani kiçi kapu bazı dahi baki kalanı Ayvacığın depesinde sultan bir savmağa mesken etmeğe meşgûl oldular bu cemaata kağrı kağrı helvalar dürlü dürlü nimetler akup gelir hiç kimse bilmezki kanden gelüb kande gider bu cemaat ne yemek derdine ne de içmek derdine چوردنه valehü şeydalar olub ateş üzerinde çalışırlar [30] kırk gün kırk gece çalıştıklarından sonra sultandan haber geldi bir miktar âram edüp libasları Yunus din-lensinler dedi bunlar sakın oldular evliyaya geldiler eline ayağına düştüler bu işi tamam etmeyince gitmeyiz dediler evliya dediki yürün evcügezlerinizden varun bir iki gün dinlenüp rahat olun gi-ne gelinsin bunların bazısı gönüllü ve gönülsüz gittiler bazısı ihtiyar-sız gidemedi kaldılar sultan dahi Akcababa ile nasibli baba ile işin üzerine varub seyredüb gördüler bürcün çevresi dahi kapu-ları yerden yukarı bir miktar belürmüş her canibin devrettiler amma Akça babanın arkasına kurd düşmüş taş çekmeden Evliya eliyle sığadı evvelkiden yek oldu yine samiine geldiler üç gün üsdatlar işten sakın oldular dinlendiler belki hiç yorulmamışlar idi [31] Biavnillâhitaalâ andan sonra yine işe başladılar yine kudretten nimetler helvalar akub gelürdü halk şol kadar ziyade olurdu ki hizmetindeki dervişler derlerdiki helvayı kireçle bile katın şehir tatlı olsun deyu letayif iderlerdi dahi bu kapılardaki bürc yukarı kalkduğundan sonra bir büyük taş olsa adem kaldıramasa sultana derlerdi sultan mübarek lafzından bir خير derdi biznillâh heman taş üzerinde kudretten lafzatullah zayılmış görürlerdi hemen yeri-ne varırdı dahi her kimin kim arkasına taş kireç çekmekten kurt düştü evliyaya sığadırdı biavnillâh heman iyi olurdu nice günler

bu tarikla bürcü yapadururken Beyşehir'nde Eşref oğlu Beyşehir beği imiş demişlerdiki bir kişi geldi deveyi taş eyledi dahi taşı koyun gibi her kande giderse alup gider Vervelid iline şehir yapadurur didiler Eşref [32] oğlu bu sözü işidüb kalktı hışımla bir iki adam gönderüb tez alun gelün dedi ol ademler gelüb bu hikmeti bu kudreti görüb aşık oldular gitmeğe mecalleri kalmadı Binalara ırgat olub hizmetine meşgul oldular Yine bunu Eşref oğlu duyup on adem daha gönderdi bu ibreti görüb aşık-ı sadık-ı oldular hizmete meşgul olub bel bağladılar muhassal-ı kelâm yedi nevbet adem gönderdi gelen muhib olup kaldılar Ahir ül-Emr gazaba gelüb dediki askerim cem olsun vurub anın yapıp düzdüğünü tarumar kılayum dedi bir veziri akil kişi idi ya padişah bu kişi şundan hâli değildir ki Kutb ül-aktab evliyadır. Yahut Kâmil-i sahir-dir Her kangısı olursa olsun sana zarar yetişir sabreyle görelüm ne tedbir ederüz Amma anlanan budur ki kutub ola ziraki bu kadar keramat izhar eden kişinin şer'i muhkem olup mescitler yapmağa kaseden kişi sahir olmaz Ben kuluna emreyle inşaallah her neye malûm ola pâdişah vezire [33] nola var imdi dedi. Vezir bir kaç adem ile iki yük hamir yükledip armağan tarikiye sultana geldiler Amma evvel bunda gelen ademlere buluştu dilleştiler hal nedir diyu sordular ki hayzinhar ve zinhar bu sultan siz dedüğünüz değildir Kutb ül-aktabdır pâdişahlık dünyaya zerre kadar meyli yoktur dahi hakkın kudretiyle her ne işleye fermanıdır nedir bu getürdüğün murdarı yabana dök vezir dedi ya ne kılalum varayın ayağın اید دؤن گیت dediler bu veziri sultana ilettiler Sultan bunu didi Eşref oğlu Mehmed veziri midir كى sultandır dediler varub elin ayağın öpdü sultan dediki kani getürdüğün hediye dedi vezir hicab kılub şöyle kaldı Sultan dediki varun getürün dedi varub tulumları alub getürdiklerinde birinin içine tükürdü safi bal oldu birine dahi tükürdü yağ oldu Sultan dedi sahibine iletin vezir bunu gördü aklı gidüb bihod oldu yine aklı başına geldi dediki hay esta'furullah bir hata söylemişüz tacı tahtı terkedüb yanında hizmete bel bağladı ana dedi var beğine git dedi beğüm sağ olsun biz ahirete gidüb ahiret sultanına erdüm gayri gerekmez ahir ül-emr bal yağ tulumları hamirden tebdil olmuş idi Ana ademleriyle beğe gönderdiler [34] vezirin ademleri ol tulumları Eşref oğluna gönderdiler iletüp dediler ki sultanım vezirin de tabi oldu üçte geldi ve gönderdiğin

içine tükürdü yine getürdük dediler Eşref oğlu pâdişahlık savle-
tiyle gazaha geldi dilediki hamredüb askeriyle Seyyid Harun'a
hücüm eyleye sucuyu getirün dedi ol tulumları önüne getirdiler
gördükü birisi bal ve birisi yağ acebe kaldı gönlüne bir gayret
geldi dedi halkına sahhardan bu asıl iş gelüb gelürmü kimi gelür
dedi ve kimi gelmez dedi askeri müretteb yarak ve yasak her biri
düzdüer Vervelid iline yürüdüler sultan Harun'a malûm oldu
dediki Eşref oğlu geliyor inşaallah hizmete gelür incinme Eşref
oğlu dahi leşkerin zeynedüp gelür yol yarısı geçüp ileri geldüğü
vaktin bir turna gördü yalnız oturur bu leşkere gerü turun deyu
çavuşlar kodu bu asker geru turdular Eşref oğlu turnaya doğan
salmaya kasteyledi turna hiç incinmeyüb oturur tolbaz طوباز çaldı
Turna کوجين کوجين üstü hemen Eşref oğlu doğanı saldı doğan turnanın
ابلينجي gitti Doğan kâh turna gider ve kâh asker gider kiliseler¹⁸
dirler bir mevzie geldiler turna bir aba giymiş oturmuştu Doğan
yanında sekeleyüp şaştı Eşref oğlu bu hali görüb sevda başından
aştı atından inüb o yana at başında kaldı cümlesi valehihayran
kaldılar ne edüb ne ideceklerini bilmediler sultan hemen gaip
oldu [35] Eşref oğlu halkın cem edüb tanışık ettiler bu biz dedü-
ğümüz değil dediler sultana varmağa tedbir ideler ziyaret-i Eşref
Harun sultan rahmetullahu aleyhi tedbirlerinde böyle müşavere
kıldılar vezire gel diyelim ne derse ona göre varub buluşalım
Sultanın katındaki hizmetkâr vezire adam saldılar dediler bugün
Seyyid Harun'u ziyarete geldik gel rehber ol dediler vezir dahi
evliyaya danuşub dedi sultanım Eşref zade Mehmed bey Muhibbü-
müz sizi ziyarete gelmiş biz muhlisinize adem göndermiş gelsün
ziyarete kılavuz olsun demiş ne buyurursun sultan dediki nola
ezelden veli nimetindir dedi vezir Eşref oğluna vardı gördüki ey
pâdişah bu nice harekettir Bir tanrı velisine bu kadar asker ile niye
geldin bey dedi vaki ahvali üzerine amma şimdi ziyarete hizmete
geldik ne tarik gösterirsin dedi vezir dedi fikredersin Bey deki ki
ne kadar ki askerinin atlarını [bir kelime okunamıyor] eksik eskik-
lüğün dilersin vezir dedi hay bu söz değildir Amma ol sultan
pâdişahlık terkin urmuş altunun gümüşün atın devenin zerre kadar
katında kadri yoktur Bu sözü ko gayri fikreyle bey dedi sen

¹⁸ Seydişehirle Beyşehir arasında Manastır köyü nahiyesi Seydişehirle
Konya arasında da Kilise köyü vardır.

ne dersen ana göre amel edelim vezir dedi ya pâdişah bu veliye kudretten Harun Rum'a çık denmiş Küpedağı'nın şarkından yana şehir yap o şehrin halkı sülâha ola dahi şaki olanın ahiri hayır olma-ya deyu ilham-ı ilâhî olduğu sebebden gelmiş bu emre şuruğ etmiş siz nola pâdişâhim Allah dostuna meskenet lâzımdır beğ dedi [36] ne tarik ile meskenet idelim vezir dediki hazretin bir büyük taşı arkana al dahi cümle halkın her birisi birer taş arkasına alsınlar ol evliyanın yaptığı bürcün çevresine koysunlar varub sonra ol azize mübarek olsun deyesin meskeneti böyle gerektir beğ dedi makul söyledin öyle olsun hemen askerine emreyledi adem başına bir taş arkanıza götürün beğ dahi bir taş arkasına aldı öne düştü nice bin dahi yüklenüb ardına düştüler ta evliyanın bünyad ettüğü bürcün her yanına döktüler andan evliyaya danıştılar Eşref oğlu arkasıyle taş getirdi ne buyurursun sultan dedi kon illa maslahat görmezsin ziraki gücüyle gelmiştir tez harab olsa gerek pes dünya fanidir harab olmak revadır andan sonra Eşref oğlu Beyşehir'nden vakfiye yürür gönderdi Seyyid Harun Sultan Akça babayı Ulukapının üzerinde kodu mescidi bürcünü tamam ide Nasibli babayı kapısının üzerinde kodu ol dahi mescidini bürcünü tamam ide Haydar habayı Kіçikapı üzerinde kodu ol dahi mescidi bürcünü göre sultan andan sonra ۶ sultana buluşturdular sultanın yanında âlimler vardı Eşref oğlu dahi oturdu sultan cemaate dedi [gözlerinizi yumun] cemaat dahi yumdular damenini müşahede ettiler gözlerin açtılar bunlara bir lerze düştü hazan yaprağı gibi titrediler sahkusersem kaldılar yine yumun dedi yumdular bu gez cennetini müşahede ettiler bunlar bu gez şadühürrem oldular Seyyid Harun Sultan dediki [37] görün bakının halini faniye rağbet edüb meşgul olman hazer eylen dedi andan sonra dediki ya âlimler bir kimse bir harab yer imal eylese ol kişinin nesi olur âlimler dirler mülkü olur Resûlullah sallâllâhu aleyhü vesslem buyurmuşlar ki

الدنيا على اهل الآخرة والآخرة
حرام على اهل الدنيا وما حرامات على اهل الله

Yani dünya ehline ahiret haramdır ahiret ehline dünya haramdır ikisiyle haramdır demek oluyor Ya Eşref oğlu Mehmed beğ biz dünya beğliğini anın için terkettükki ahirette hüdanın fazlına uşşakına dostlar ile duşeylesün amma bu şehre kasteylemeklüğümüz budur ki kudretten ilham ile işittim ki ya Harun Rum'a çık Karaman diyarında Küpedağı'nın şarktan canibine şehir yap ol-

şehrin halkı sülâha ola şaki olanın akibeti hayr olmya deye işitim Tac-ı tahtı terkedüb sıtkı hakka berkedüb şu hale geldik Eşref oğlu üşte şehir de il de senin bizim nemüz varidi Eşref oğlu işidüb ağıladı dediki sultanım ben de senin ben de bir muhibbinim sen yapduğun şehirde benim nem var sultan dedi şehir beğlere lâyıktır bize gerekmez deye buyurdu dahi yanındaki âlimlere dediler ya Eşref oğlu Mehmed bey sen al dahi sultana vakfeyle dediler Eşref dediki hoş aldım kabul ettim yine Seyyid Harun sultana vakfettüm dedi dahi benim şehrimde köşkümle bir hasbahçem vardı anı dahi vakf siz şahid olun dedi Hemen sultanın elin öpüb ardın ta kiliselere dek gitti varub anda kiliselerinden askeriyle atlarına bindiler revan olub gittiler Seyyid Harun [38] sultan ehlibalariyle kaldılar andan sonra Eşref oğlu varub Beyşehirinde vakfiye yazub gönderdi Seyyid Harun sultan Akça babayı ulukpının üzerinde kodu mescidini bürcünü tamam ide Nasibli babayı kapusunun bazar üzerinde kodu ol dahi mescidini bürcünü tamam ide Haydar babayı Kiçi kapı üzerinde kodu ol da mescidi bürcü göre sultan gitti savmağasında oturub cenabıhakka münacat ider baki azizler dahi Cuma üzerinde dahi Cumanın katında sultanın ehlibeytine meskenet eylemeğe kondular amma evlerin mescitlerin ağaçlarını bınar başından ağıl kayadan getürdüler ve andan sonra her yandan evler gelmeğe başladı ildirildi mesken dilediler bir kimsenin evinde bir uzun mermer beyaz direk bulundu ol kişi bu mermeri bir gökçül ile örte kodu kimse görmesun deyu sultana malûm oldu bir derviş gönderdiler Cuma kapısına gerek oldu versun dediler ol kişi bu mermeri bir gökçülile örte kodu kimse görmesun deyu sultana malûm oldu bir derviş gönderdiler Cuma kapısına gerek oldu versun dediler ol kişi taş yok diye gizledi geldiler sultan dediler taş yoğunmuş sultan dediki ben varub bulayım inşallah dedi heman sultan ol taşın durduğı yere vardı gördü gökçulla bermişler heman asa vurub ^{بوماکز لینه} biiznillah dedi heman Cuma önüne geldi ^{بوماکز لینه} itab yüzünden dediki ben bu taşı bir yere kosam gerek idi gelen geçen yüz süre amma bir yere koyayımki gelen ayıplasun [39] dedi heman Cuma kapusunun önünde görüle Göktaş olmuştur aklıktan heman azıcık damar belürür belürmez kalmıştır amma mescidin ve türbenin kapıları Acemden ahıbbalar ziyarete gelüb getirmişlerdir andan dediki mescit önüne medrese yapılısın

ol dahi yapıldı her yanadan halk gelüb çok evler yaptılar Evler çoğaldı bahçelere heves ettiler bazı halk sultana dedi ki sultanım mescidlerin medreselerindir bu yerler senin vakfındır bu evlere bir miktar icare tayin olsa dediler sultan dediki hâşâ bağışladum gelüb ev yapana amma ziraat olunan yerlere bir miktar tayin caizdir dedi bunda ahval çoktur her birisini söylemeğe kissai tiraz eder dinleyenlere kehlik verir imdi şol keramet zâhir olan yerler söylensin. Dediği دیدی sultana dediler ki bir evliya gelmiş Vervelid eline taşı koyun gibi sürür dahi sular çıkarırmış deveyi taş eylemiş biavnilâh dahi nice kerametleri zâhir kişi Acemden gelmiş. Dediği sultan dedi ki bize anın ziyareti lâzımdır gidelüm hemen bir iki dervişini alub yola Çığıldağına ¹⁹ geldikleri vaktin bir ayı gördüler dervişleri ardınca gelüb süratle giderler iki mil miktarı Seyyid Harun'a [40] yakın gelicek Seyyid Harun'a malûm oldu dedi. Dediği sultan geliyor bir ayıya binmiş yakın geldi gelün biz dahi karşı varalum dedi Seyyid Harun askere dediler ki sultanım ol ayıya binüb keramet gösterdi senden dahi bir keramet gerek keramet görmeğe doymadık dedi ve anlar dediler keramete adem mi doyar dediler sultanım dediler amma sultanım bu Dediği sultanın ²⁰ ayıya binüb geldiğini çok kâfir görüb dile gelmişler senden dahi bir keramet göreler ümittir ki imane geleler Sultan Harun ya Allah dedi şu taşı getürün dedi hemen taşa bindi bu halka bir mertebe şevk ve zevk gelüb kendularını feramuş ettiler. İhtiyar edene düşüb gittiler taabukeramin şarkından canibinden gördüler Dediği sultan ayıya binüb gelür kâfir ve müslüman bi kıyas Dediği sultanın ardınca bile gelirler ve gördüler Seyyid Harun taşa binüb karşı gelir bu halkın cümlesi acebe kaldılar ve Dediği sultan dedi ki biz canlıya bindük bu cansıza sellemeullah Seyyid Harun dahi taştan indi Dediği sultan dahi evvel ileri yürüdü ol dahi ileri yürüdü gerüştüler bu halk üzerlerine üştüler ve kâfirler dahi imana geldi ehliislâmın tasdik ve tahkiki ziyade oldu Seyyid Harun hazretleri dediki cemaat ile [41] öğle namazın kılalum su hazır bulunmadı Seyyid Harun âsayı yere vurdu hemen allah emriyle bir bınar çıktı ol pınara şimdi Dediği sultan pınarı derler ol pınardan abdest aldı-

¹⁹ Ilgınla Beyşehir arasındadır.

²⁰ Dediği sultan, Ilgın ile Kadınhan arasında, Mahmud Hisar denilen Köyde metfundur. Türbesi ve mescidi vardır.

lar öğle namazın kasdeylediler Seyyid Harun Dediği sultana sen imam ol dedi ve Dediği sultan ben ümmiyim ilmi zahiri bilmezem siz kılıverin dedi ve andan yap yap şehre azm kıldılar ve ikisi dahi piyade gittiler ayı dağa gitti taş ol arada kaldı ana şimdi deve taşı²¹ derler yani yabana gittiler ve Dediği sultan ardında Seyyid Harun önce şehre geldiler Dediği bu ibreti görüb dedi ki Sultan Ya Harun sultan hiçbir yerde kâfir kaldı mı belli adada yüz kâfir kaldı inşaallah hem imana hem insafa geldi andan yürüdüler şehrin her yanını seyran ettiler. Dediği sultan dedi dahi bu şehir dağa muttasıl gerek idi Sultan dediki kudretten işaret bu araya oldu Seyyid Harun Dediği Sultan'ı savmaasına alub geldi üç gün müsahabet kıldılar haldilin söyleştiler ziyade birbirlerine muhabbet gösterdiler akibet ül-emr Dediği gittiği vaktin adem Seyyid Harun'un kızın istedi Seyyid Harun işidib dedi eğer kızım er değilse alın varub kıızı gördüler bıyığı terlemiş başında شمس var bu[nu] gören ademler gelüb dediler biz anı merdane gördük hem kız görmek [42] hem bıyığı var hem شمس Dediği sultan tenkihayran kaldı o bize kız vermediyse bizim evcikten ona nasibola deyverdi gitmeğe azmeyledi hemen taş kapının iki kenarında kisbetinin kernamesini eliyle yazdı kodu. Bu bunda bizim yadigârımız olsun dedi gitti bir زله gönderdi yine dönüb geldi samiine girdi nice gün münacaatta vardı. Mescidin köşelerine çilâhaneler yapın dedi yaptılar bir zaman gitti. Dediği sultan ahrete gitti deyu istima olundu sultan gayıp namazın kıldılar andan sonra cuma mescidinin içinde Çilehaneden çıkmadı taş يصدندر toprak döşendi namazı cemaatle Çilede kılurdu. Baki ömrünü anda geçirdi kırk günde bir zerre miktar taam yerdı kimesne ile söyleşmezdi tefekkür-ü ruhaniye tecelli müstaaniye meşgul idi [43] bu halde nice yıl dili zıkr nefes iderdi kalbi mülâhaza-i süphande olmuş idi. Ruhü müşahede-i sıfattullaha ermiş idi. Abdifani rabbibakinin rızasına ulaşmıştı. Fuaadı safisi sırrı bakiye nazar kılmıştı masuvaullah enabet kalmıştı bu halle nice gün nice zaman geldi geçti amma ahir vakit yakın gelmek ilham oldu. Çileden savmuasına geldi savmuasından mescide açılır revzene vardır ol sebebin eclinden imama uyardı. Seyyid Harun dedi cümle halkım gelsün göreyim dünya fanidir

²¹ Seydişehirin batısında ve şehrin pek yakınında deve taşı vardır.

ahirete nakil kılmak bize yakın oldu inşaallah bir vasiyet kılalum dedi bu sözü deyince halkının gözlerinden yaş yerine kan aktı kızı dedi baba bizi gurbet elinde garib kosan mı gerektir dedi oğul iş Allahındır seni dahi hakka ısmarladım cümlemin destigiri andan gayri kimse yoktur amma karındaşım oğlu Musa everesin ol hod divanedir hele ammin oğludur hoşca tutasın dahi merdane كى merdane olasın fukara hizmetinde civanmerd olasın halifenin anası geldi ana dedi sen dahi kuşağı berk kuşanasın fukaraya kulluk eylesin fukara Allahın dostlarıdır öyle bilesin ana da ısmarladı [44] Musa'yı yetim gözlemiyessin andan sonra anları halvete gönderdi anlar dahi ah edüb ağlaşarak vardılar halvete gittiler ve andan dedi ki sultan kamu dervişler gelsünler cümlesi cem olub geldiler ve gördüler sultanın zayıf olduğunu dediler nedir sultanım halin dedi elhamdülillâh amma bir miktar zaafım var sizinle müşavere kılalum dediler hoş sultanım sultan dediki sizin her birünüzü bir yere göndereyim emr hak ile kâfirleri imane gele mü'minleri için tasdik tahkik ziyade ola inşaallahu talaalâ siz sebep düşesiz sultan dedi kani Mahmud Seydi meğer sonra gelmiş imiş geriden lebbeyk dedi kande idin dedi sultanım develere عليده Alâiye'de tuzluca deniz suyu verdim imdi sen Alâiye'ye var Mahmud Seydi dedi. Harun dedi yürü bağıyle bahçesiyle halkın geçine Mahmud Seydi dedi Sultanım seni şu halde nice koyub gideyim yürü hizmete ahirette inşaallah buluşula amma varub halk ile hoş diril anın ekseri taifesi ganileri fakirülhal şekilde yürürler fahir libasların giymezler hemen Sultan Harun âsasını attı bu âsa kande karar iderse inşaallah sen dahi anda mesken tutasın مسلك كوركله heman Mahmud Seydi Sultan ağılyarak gitti [45] Seyyid Harun Zekeriya'ya nazar etti dedi ya Zekeriya sen Manavgat'ta mesken tutasın ve Zekeriya Seyyid Harun'a dediki halkı hilekâr[du] Harun Sultan dedi ki yürü halkı müşahabete mülâyimdir. Ol dahi ağılyarak gitti dahi Ali babaya Gök Seydiye Kilim puşe Siyah dervişe Siz teke iline gidin sevhil yerdir bu dervişler her birisi sultanım biz seni koyup Kande gideriz dediler. Dedi yürün siz inşaallah ahrette buluşaruz. Bu gez Akça babaya nazar etti Akça baba yürü sen Germiyan eline var Akça baba ağladı Sultanım halkı azgundur. Yürü azguna Allah insaf vere dedi. Akça baba ağılyarak gitti Germiyan eline andan sonra Nasibli babaya dedi sen Aydın eline git Nasipli baba

dediki Sultanım bu halde seni nice koyup gidevüzün کیدوزن senin yanında emindirki جوز olmam sultan dediki ya Nasilpli inşaallah dizar nasib ola buluşuruz. Yürü ol dahi ağlayarak ve ciğerin dağlayarak yola düşüb Aydın eline gitti ve andan sonra Haydar baba Gökdemir baba Sultanın mübarek ayağını öptüler Bizi âhir yere salma senin nazarında kalalım dediler Sükût edib dedi ya Gökdemir yürü sen şol rumlara اطاردہ değel ki gelin islâma dönün sizin akibetiniz hayır ola ve önünüzden sonunuz gür ola dedi Heman Gökdemir baba Adaya vardı ahvali söyledi ol rumların ekseri imana geldi ve müminler ve muvahhid oldular Seyyid Harunu [46] ziyarete geldiler Sultan dahi dedi önünüzden sonunuz gür ola dedi sizin muhiplüğünüz sair halktan ziyade ola dedi ve andan sonra hastalığı gündən güne ziyade ola dedi Babaya dediler senden soyun öte geçesinde büktenberi bir yerde mesken kıl dedi dahi vasiyet kıldı beni bu savmağam içinde ve siz üzereme türbe yapasız şimden gerü haktan yana gider olduk ahiret hakkını helâl eylen dedi Andan bu halka griv düştü bîz çobanı gitmiş koyun gibi perakende olub tarümar mı oluruz deyü ağlaştılar Halife der gurbet iklimlerinde bizi garib koyan baba deyu kan yaşlar döker Sultan dedi beni ne ağlarsız ben sevgili dosta giderin sizi dahi üşte ol dosta ısmarladım dedi ahirete nakletti ve görenler gitti sanır hiç ölüm nişanı benzinde dahi şeklinde bilinmezdi kiməsne defne gönlü varmazdı aceb oldu iki gün yattı kimesne öldü demedi akibet Haydar baba geldi Gökdemir baba ile bir gece erkene dek yanında yattılar andan sonra gittüğüne yakınlık verdiler taşrada namazın kıldılar yattığı yerde hakkına kodular ruhuna ve Muhammede selâtualeyhim sallâ alâ Muhammed ve alâ alihi Muhammet andan sonza halife dahi anasiyle mübalâğa fraklar eylediler bir zamandan sonra Haydar baba dahi azizler cem'olub tedbirler kıldılar dedilerki buna kaim makam şeyh Musa mı olsun halife sultan mı [47] tereddüt ettiler, bazısı halife kerametiyle erdir ol olsun şeyh Musa dahi gençtir hem ergindir hem divanedir lâyıık değıldir. Meğer evlene aklı başına gele bazısı Musa'ya ایدرلندیلر şeyh Musa bana gerekmez deyü ایا iyleyüb kaçtı halifeyi sultan yerine kaimmakam kıldılar Halife için bazıları hünsadır ve bazıları dediki hoşluktan geçüb sultanın duasıyla er olmuştur. Sultanın kaimmakamı oldu کینه تری ihya eyledi andan sonra Karavirandan çomaklar halkın-

dan bir kız زَر gelmişti anı şeyh Musa'ya nikâh edüb everdiler andan halife sultan yıl gündüz kırk en'am اَجْسِي نَك makamında oturdu, ömründe hayvanat yemedi dokuz günde bir su içerdi gündüz saim ve gecesiz kaim ehli perde idi daimî Musa'ya derdi oku Musa'ya okumak nasib olmadı aher اٰخِر قَلِيه قِيل صَاحِي قَوْنَدِي anı bana aliverin taşra haber gönderdi ol kulçağazı aldılar şeyh Musa incindi ve incündüğünü halifeye dedi şeyh Musa incinme dedi benim atamın mescididir medrese-sidir sen hod okumaktan okumadın bunlar hâli kalacak deyil a inşaallah ben bunu hocaya veririm okur dedi akibet hocaya verdi okudu imam oldu Şeyh Musa incinüb kâh Alâiye'ye Mahmud Seydi Sultan'a [48] gider kâh Germiyan'a Akça babaya varırdı evi halife sultanla kalurdu bunda kalub (kâh) şeyh Musa'nın bir oğlu oldu adını Seyyid Ahmed kodular ol oğlandan dahi oldu halife anı hocaya verdi kırk yıl bu tarik üzre geçti halife dünyadan göçer oldu dediki ahirim geldi vasiyet kılarım baki azizler geldiler dedi ammim oğlu şeyh Musa'yı yerime kodum Atam dahi böyle buyurmuştu siz dahi kabul edin kabul ettik dediler andan Allâhın emriyle ahirete nakletti ruhuna Muhammede selevatullahum sallâ alâ Muhammedin vealâ âli Muhammed vesselem oğlu şeyh Mehmed şeyh oldu ol zaman سَيِّد بَلْفَق dediler bir kişi vardı ol dahi Musa-i Kâzım neslin[den] ulu şeyh idi Seydi şehrinde mukim olmuştu şeyh Muhammed'e çok terbiyet eyledi ilmi batından dahi sülûkten şeyh Muhammed dahi tamam kemale irdi her yandan ehlibbaları gelüb kimi tac deyer kimi aba kimi resul risale irsal edüb diyari Alâye'den dahi Manavgat'tan fakir dervişler gelüb taç giymek dilerler Sultanın tacın deymek kabil olmadı şeyh Mehmed dediki halife sultan vasiyetinede demiştirki babamın tacını deyme avama geydirmeyesiniz Eğer tacı ziyade isterlerse keçeden کِجْدَن دَوْرَت dört terk edüb fakir dervişlere giydirersiz ondan şeyh Mehmed bu dört terk tacı asan olduğundan her kişiye geydirdiçahariyara teberrüken ve teyemmünen nice zaman şeyhlik eyledi şeyh Mehmed ata bindüğü vaktın yalnayak binerdi hayvanattan yemez âbit ve zahit ehli vera, idi dahi ehli meskenet idi halim idi bir kişi [49] hediye getürse ya mislin ya dahi ziyade ivaz iderdi şüpheli lokmanın davetine varmazdı bir helâl lokmanın davetine yalnız giderdi Tekebbürlükten korkardı Musahibleri Derviş [lere] ya evvel varun ya sonra der idi şeyh

Muhammed dahi darü fenadan dar-i bakaya nakletti rahmetullahi aleyh dört oğlu kaldı Seyyid Mahmud ve Seyyid Ahmed ve Hüsni baba ve şeyh Musa oğlu Seyyid Ali ve o keçi idi Seyyid Mahmud mücerret Amma Seyyid Ahmed şeyh oldu anın oğlu Mehmed ve Mevlana'dan Seyyid İbrahim anın oğlu Mustafa ve Mustafa'nın oğlu İbrahim ve dahi kılıç ve şeyh Musa ve Musa'nın oğlu Abdülkerim ve Abdülkerim oğlu Harun baba idi Harun baba yedi yaşında darifaneden dari bakaya nakletti kalu innalil-lâhi ve innaileyhi reciun çok kerametler ayan etti türbe kapusunun içinde girdik yerde sağ canibinden yatar Kiçi biraderi sun'ullah aleyh-i rahmeti velgufran külle men aleyha fanın libasına giyüb küllf nefsin - zaikatül-mevt şarabın içür.

Hicret-i Peygamber sallallahü vesellem dokuzyüz altmış ikisinde ahval budur.
